

МОДЕЛЬ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Анотація. Автором наведено модель управління інноваційною діяльністю, зокрема дослідно-експериментальною роботою. Доводиться доцільність її широкого впровадження в інших навчальних закладах регіону.

Ключові слова: інноваційна діяльність, функції менеджменту, дослідно-експериментальна робота.

Мережа ПТНЗ певного регіону тісно пов'язана з особливостями його економічного спрямування. У профтехосвіті практично створений регіональний освітній простір, який розуміють як середовище, де склався певний ринок праці, що впливає на формування контингенту учнів ПТНЗ, змісту підготовки майбутніх кваліфікованих робітників. Взаємозв'язок ринку праці та ринку освітніх послуг, зокрема в професійній освіті і навчанні, обумовлює необхідність впровадження інноваційної діяльності у навчально-виробничий процес ПТНЗ.

Завданнями інноваційної діяльності навчальних закладів є оновлення змісту та активізація форм і методів методичної роботи як адміністрації, так і педагогічного колективу щодо адаптації учнів до умов регіональної ринкової економіки, надання їм індивідуальної допомоги у вирішенні навчальних, соціально-психологічних і професійних проблем шляхом реалізації відповідних функцій педагогічного менеджменту. Функції педагогічного менеджменту, якими мають оволодіти педагогічні працівники ПТНЗ, такі: діагностична, спрямована на виявлення соціальної спрямованості особистості учня через вивчення його загальних і спеціальних здібностей, стану фізичного та морального здоров'я, ступеня професійної спрямованості та впливу мікросередовища, характеру групової взаємодії; організаторська, призначена для здійснення соціально вагової діяльності педагогічних працівників, організації дозвілля, позааудиторного відкритого соціально-економічного середовища, включення в нього учня як його активного суб'єкта; координаційно-посередницька, спрямована на координацію зусиль культурних, духовних, спортивних, медичних, правових закладів, суспільних і благодійних організацій, державних і приватних промислових підприємств та кооперативів, колективів педагогів та учнів для спільного рішення проблем соціального та професійного становлення підлітків; профілактична, що полягає у використанні усіх соціально-правових, юридичних, психолого-педагогічних механізмів попередження і подолання негативних явищ антипедагогічного впливу та забезпечення соціального захисту учнів; комунікативна, що передбачає встановлення ділових та особистісних контактів педагогів і майстрів виробничого навчання з учнями, їх батьками на принципах взаємоповаги, довіри та співробітництва; інноваційно-

прогностична, спрямована на прогнозування розвитку особистості учня, вироблення індивідуальних рекомендацій, що стосуються їхньої професійної діяльності, можливостей подальшого навчання у вузах, розроблення проектів спільної пошукової, виробничої, комерційної та творчої діяльності; конфліктно-захисна, націлена на попередження та конструктивне розв'язання конфліктів у колективах учнів, виробничих бригадах, родинях тощо. Забезпечення економіки кваліфікованими кадрами й збалансування попиту і пропозиції робочої сили на ринку праці з урахуванням пріоритетних напрямів розвитку економіки можливо досягти лише об'єднавши і скоординувавши зусилля представників освітньої галузі та роботодавців за підтримки органів виконавчої влади.

Як приклад можна навести діяльність державного навчального закладу «Хмельницький Центр ПТО торгівлі та харчових технологій», який функціонує вже понад 70 років, та здійснює підготовку кваліфікованих робітників сфери торгівлі та харчування. Економіка Хмельниччини в основному орієнтована на аграрний сектор та сферу обслуговування, останнім часом спостерігається потужний розвиток туристичної галузі, торгівлі, громадського харчування.

У навчальному закладі розпочато дослідно-експериментальну роботу з розроблення моделі управління інноваційною діяльністю, яка схематично наведена на рисунку. Вона передбачає: обґрунтування, розроблення та впровадження принципів інноваційного педагогічного менеджменту в діяльність керівництва ПТНЗ; обґрунтування, розроблення та впровадження інноваційних методів підвищення професійної компетенції педагогічних працівників; адаптація учнів та випускників ПТНЗ до умов ринку праці.

Рис. 1. Управління дослідно-експериментальною роботою щодо здійснення інноваційної діяльності

Завдання дослідно-експериментальної роботи полягають у:

- підвищенні кваліфікації педагогічних працівників навчального закладу шляхом вивчення сучасного змісту професійної діяльності кваліфікованих робітників ресторанного бізнесу та торгівлі;
- аналізі, узагальненні, відборі та включенні в навчальний процес прогресивних виробничих технологій, що застосовуються на підприємствах ресторанного господарства та торгівлі;
- здійсненні аналізу педагогічної літератури з метою опрацювання новітніх педагогічних технологій;
- розробленні навчально-методичних комплексів на основі науково-обґрунтованих методик.

Управління інноваційною діяльністю здійснюється Радою, яка тісно пов'язана з педагогічною радою Центру та, перш за все, з підприємствами-базами практик і роботодавцями регіону. Співпраця з науковими установами забезпечує надійне обґрунтування моделі управління інноваційною діяльністю та плідну роботу соціально-економічного механізму в управлінні навчально-виховним і виробничим процесом.

З метою зосередження та координації зусиль керівних і інженерно-педагогічних працівників на конструюванні та моделюванні особистісних професійних якостей учнів, пов'язаних з реалізацією їхніх самостійних соціальних і професійних потреб, методичний кабінет Центру накопичує та систематизує реальні виробничі та життєві ситуації. Використання їх під час навчання дозволяє учням як успішно пристосуватися до специфіки навчально-виховного і навчально-виробничого процесів, так і сформувати й закріпити стійку професійну спрямованість майбутнього кваліфікованого робітника, розвинути його інтерес до майбутньої професійної діяльності, допомогти психологічно адаптуватись у період виробничої практики в першому трудовому колективі, визначити професійні та життєві плани та перспективи в ринкових умовах. У навчальному закладі були започатковані інші інноваційні структурні підрозділи: лабораторія дослідження регіонального ринку професій; кабінет інформаційно-телекомунікаційних технологій в обслуговуванні; кабінет планування кар'єри. Стосовно учнівського колективу інноваційна діяльність спрямовується за напрямками: формування широких професійних компетенцій майбутніх кваліфікованих робітників та отримання практичних навичок в плануванні власної професійної та ділової кар'єри.

Результати дослідно-експериментальної діяльності довели доцільність її широкого впровадження в інших навчальних закладах регіону.